

Det er ikke bare skravleklassen som har godt av en prat.

Samsnakk

KOMMENTAR

BJØRN IVAR FYKSEN

Samtidig som vi ikke helt blir ferdige med å snakke om den såkalte virkelighetslitteraturen, kan man merke et svakt, men vedvarende oppsving i interessen for politisk litteratur. Fordi jeg selv bakser med disse tingene, ble jeg nysgjerrig da jeg nylig kom over en liten, svensk bokserie med autentiske fortellinger fra arbeidsplasser. Debattant og fagforeningsleder Frances Tuuloskorpi har i perioden 2010–2015 redigert og utgitt fire små bøker under samletittelen «Folkrørelse på arbeidsplassen», og det er sjelden jeg som kritiker er blitt mer oppstemt av å lese bøker.

Etter fire tiår som ansatt og fagpolitisk engasjert i næringsmiddelindustrien er Tuuloskorpis tilnærming av det praktiske slaget. Hun mener at forbedringer i arbeidslivet – og dermed i samfunnet – må settes i gang på arbeidsplassene, av arbeiderne selv. Som en av de anonyme bidragsyterne i første bind, «Hopsnackat», skriver:

«Om de som står längst bak kommer i rørelse, då driver de alla andra framför sig.» Det er imidlertid avgjørende at man snakker sammen. Bare da kan de som «står lengst bak», identifisere sine felles interesser. Hvis man snakker sammen, kan man for eksempel komme til å innse at det ikke er de lavtlønnede arbeidsinnvandrerne som er fienden – problemet er den lave lønna.

Tuuloskorpis politiske ideologi, strategi og taktikk er oppsummert i dette ordet: «hopsnackat», altså *samsnakk*: Om folk på arbeidsplassene bare snakket sammen og ble enige om hva som trenger forandring og hvordan man skal oppnå det, så har de makten til å drive endringene gjennom. Det er

jo arbeiderne som utgjør ethvert arbeidssted.

Folk, problemer og arbeidsplasser er forskjellige, og derfor kan det ikke lages én oppskrift for fagpolitisk arbeid. «Folkrørelse»-bøkene tilbyr derfor eksempler på ulike framgangsmåter som har fungert, til inspirasjon – og samtale. Vi får også tips til hvordan man kan kommunisere på arbeidsplasser med mange fremmedspråklige, eller der hvor de ansatte har lite kontakt med hverandre, som i bemanningsfirmaer og vaskebyråer. Enkelt språk, gester og illustrasjoner eller brosjyrer, blogger og Facebook-grupper henvendt direkte til kollegaene har virket sammenbindende flere

steder. Redaktøren gir tips til hvordan erfaringene kan overføres til andre situasjoner, men formulerer ingen målsettinger. Folk må selv snakke sammen og finne ut hva de vil oppnå.

Dette er opplivende lesning og subversiv litteratur i konkret forstand. Vi får også lese saklige framstillinger av ulovlig streik, men de morsomste fortellingene handler om å få gjennomslag for krav gjennom samordning og ulydighet i liten skala. Vi får høre om brødpakkerne som rett og slett begynte å ta de pausene de mente arbeidet krevde, og som så klistret på seg et vennlig, men noe urovekkende smil når ledelsen forsøkte å hindre det. En annen historie forteller om sykepleierstudentene i en region som via en Facebook-gruppe ble enige om ikke å ta imot stillinger til under 24.000 kroner i måneden.

De mest innfule er likevel søppelkjørerne som begynte å følge renovasjonsfirmaets detaljerte arbeidsinstruksjoner til punkt og prikke – med ineffektivitet, totalkaos og håndfaste beviser for underbemanning som resultat.

En annen verden er mulig – dét er formuleringen av et av de knuste håpene i vår tid. «Folkrørelse»-bøkene vitner om at en annen arbeidsplass faktisk er mulig, og det gir tross alt grunn til fortsatt optimisme. Bedrede forhold ett sted skaper press om bedre vilkår andre steder, og slik kan fortellinger og prat kanskje drive verden framover.

bokmagasinet@klassekampen.no

” Dette er opplivende lesning.